

Contribuția Secției Numismatice Bacău la propagarea imaginii personalităților cultural-istorice, prin intermediul documentelor metalice

de Relu Zamfir Stoian

Bacăul, ca multe alte județe moldave, a fost și rămâne leagănul unor civilizații care au dăinuit pe acest pământ; a fost martor al unor evenimente ce s-au pierdut în negura vremurilor; a fost obârșia unor personalități remarcabile cu care România a pășit în lume. Situați la loc de cinste în istoria și cultura noastră națională, ca omagiu pentru cei ce au fost, Secția numismatică băcăuană, prin efortul preocupărilor sale, a imortalizat imaginea lor în metal, pentru a rezista și mai mult timpului, rămânând o mărturie grăitoare peste veacuri, generațiilor de după noi. Această transpunere în metal a imaginii celor ce au fost s-a realizat în condiții tehnice moderne cu sprijinul unor artiști machetiști consacrați din cadrul Monetăriei Statului Român pe care îi menționez: Constantin Dumitrescu, Vasile Gabor, Maximilian Fetița, Gheorghe Adoc și alții. Operele lor au fost emise prin Secția Bacău a S.N.R. cu ocazia unor evenimente deosebite din viața județului, la orașului de la confluența Bistriței cu Siretul și chiar a Moldovei, rămân repere în timp și fac obiectul prezentei comunicări ce o voi prezenta pe scurt în cele ce urmează.

1. Medalia comemorativă VASILE ALECSANDRI.

Cel ce a introdus pentru prima dată România în Europa, cu prilejul participării sale la marele concurs care s-a desfășurat în perioada 22-28 mai 1875 la Montpellier - Franța, a fost poetul Vasile Alecsandri. Din toate creațiile prezentate în concurs, "Cântecul gintei latine", semnat de poetul băcăuan, a fost răsplătit cu marele premiu în fața a peste 60.000 de persoane și a mai multor delegații din lumea latină. Cupa de argint primită, având pe una din fețe Lupoica cu gemenii, iar pe fața opusă emblema Societății pentru studiul Limbilor Romanice, a fost primul premiu al literaturii române. Carmen Silva (regina Elisabeta a României), o mare pasionată de poezie, menționa cu privire la acest premiu: "În cupa lui de aur, el bea numai lumină". Fiica poetului M. Bogdan donează cupa Academiei Române în anul 1902, iar actualmente se află depusă la Cabinetul Numismatic al bibliotecii acestei prestigioase instituții. Ca semn al recunoștinței, respectului și prețuirii pentru acest mare ambasador al României, secția noastră a emis prin Monetăria Națională, cu ocazia aniversării centenarului trecerii sale în eternitate, un lot de o sută de bucăți medalii comemorative din tombac cu diametrul de 60 mm, din care o mică parte (20 de bucăți) au fost argintate.

Pe avers este redat bustul poetului băcăuan în profil spre stânga, încadrat de anul nașterii, 1821, anul trecerii sale în eternitate, 1890 și anul comemorării evenimentului, 1990. Autograful, flancat de două ramuri de lauri, îi conferă poetului titlu de "Rege al poeziei noastre românești".

Pe revers este redată silueta zveltă a Casei de Cultură din Bacău cu următoarele semnificații: este ridicată pe locul casei unde s-a născut poetul Vasile Alecsandri; lăcașul de cultură poartă numele poetului; în perioada respectivă, în această instituție și-a desfășurat activitatea Secția Bacău a S.N.R., secție ce semnează medalia puțin mai jos în partea inferioară.

2. Medalia comemorativă GRIGORE URECHE

Primul român care a afirmat în scris ideea originii romane a poporului nostru că "de la Râm (Roma) ne tragem", precum și ideea de unitate a românilor din cele trei țări, a

fost cronicarul moldovean Grigore Ureche. El ne-a lăsat moștenire peste veacuri valoroasa lucrare "Letopiseșul Țării Moldovei" unde sunt prezentate evenimente din istoria Moldovei încă de la întemeierea ei (din 1359 și până în 1594).

Cu ocazia aniversării a 400 de ani de la nașterea sa, secția noastră a emis prin aceeași instituție bucureșteană un alt set de o sută de medalii din tombac și alamă cu diametrul de 60 mm. Din acest lot, un număr de 20 de bucăți au fost argintate. Medalia are pe avers un papirus derulat sub forma unui document de epocă pe care este redat bustul cronicarului în profil spre dreapta și anii vieții sale: 1590-1647; pe revers este redat tot un document de epocă.

3. Medalii comemorative ale Bisericii Precista Bacău.

Un an mai târziu, 1991, Secția numismatică băcăuană a fost gazda unui simpozion de talie națională ce a sărbătorit cinci secole de la sfîrșirea cîtoriei voievodale din incinta Curții Domnești a Bacăului. Cu acest prilej s-au emis, prin aceeași instituție bucureșteană, două seturi de medalii.

Primul - în interiorul unui cerc perlat încadrat de anii 1490-1496 este înfățișat Alexandru Voievod, fiul lui Ștefan cel Mare, domnul Moldovei. Anul 1490 reprezintă anul investirii sale ca administrator al Țării de Jos, iar anul 1496 este anul trecerii sale premature în eternitate unde-și doarme somnul de veci la Mănăstirea Bistrița din județul Neamț, alături de bunicul său Alexandru cel Bun. Reversul medaliei redă silueta Bisericii Precista ctitorită de el, văzută din partea de nord-est, încadrată de legenda "500 de ani de atestare documentară 1491-1991". Medalia are diametru de 60 mm, într-un lot de o sută de bucăți și este realizată din tombac, alamă și, într-un număr foarte mic, din tombac argintat.

Al doilea - deoarece imaginea voievodului asociat la domnie cu tatăl său era mai puțin cunoscută în afara granițelor noastre, pentru a nu crea interpretări eronate, am emis în același timp a doua medalie cu diametrul de 80 mm din aluminiu cuprat (40 de bucăți) și câteva replici dintr-un tiraj foarte mic din tombac (8 bucăți) și tombac argintat (2 bucăți).

Aversul - în interiorul unui cerc sub formă de funie răsucită, în prim-plan se pot vedea busturile celor doi voievozi, Ștefan Voievod și fiul său, Alexandru Voievod. O legendă slavă cu caractere chirilice se traduce astfel: IO ALEXANDRU VOIEVOD FIUL LUI IO ȘTEFAN VOIEVOD, DOMN AL ȚĂRII MOLDOVEI + 6999 + anul de la facerea lumii, iar de la Hristos 1491. Între efigiile celor doi voievozi, un papirus parafat cu sigiliul domnesc reproduce pisană originală a Bisericii Precista ce se află în partea superioară a ușii de la intrare.

Reversul înfățișează silueta Bisericii Precista văzută dinspre nord-vest, încadrată de două scuturi. Unul din scuturi are imprimat pe el Stema Moldovei, iar celălalt are imprimat harta Moldovei Mari din vremea lui Ștefan cel Mare și Sfânt. În plan îndepărtat sunt redată colinele din jurul Bacăului care împreună cu legenda "500 de ani de atestare documentară a cîtoriei Mușatine" sunt încadrate, ca și la avers, într-un cerc sub formă de funie răsucită simbolizând veșnicia dintre biserică și om.

4. Medalia comemorativă MIRON COSTIN

Ca și predecesorul său, Grigore Ureche, cronicarul Miron Costin credea că letopiseșul său va fi "carte de învățătură pentru urmași". Redactarea letopiseșului său este cuprinsă între anii 1675-1677 (înainte de această perioadă informațiile provin din povestiri orale de la bătrâni sau alte izvoare cunoscute). În același an, 1991, când s-au aniversat 300 de ani de la moartea sa, secția noastră a emis o medalie comemorativă din tombac cu diametrul de 60 mm.

Pe avers este redat un document de epocă, având imprimat pe el bustul cronicarului în profil central stînga, aproape identic ca la medalia cronicarului Grigore Ureche.

Reversul medaliei redă un fragment din cronica sa autenticată cu autograful său.

5. Medalia comemorativă GEORGE BACOVIA

Anul 1991 a fost anul cel mai bogat în evenimente cultural-istorice fiind marcat printr-o serie de manifestări la care contribuția noastră și-a spus cuvântul prin emiterea a numeroase medalii. Cu ocazia aniversării a 110 ani de la nașterea poetului George Bacovia, poet unicat prin creația sa artistică, secția noastră a emis un lot de 100 de bucăți medalii din aluminiu cuprat, cu diametru de 60 mm, urmând ca ulterior să mai apară câteva replici, foarte puține la număr, din tombac patinat.

Pe avers este înfățișat bustul poetului în profil central stânga (reprodus după o fotografie din anii tinereții sale). El este încadrat de anul 1881 (anul nașterii sale), anul 1991 (anul comemorării evenimentului și anul 1957 (anul trecerii sale în eternitate). Compoziția grafică bine echilibrată conferă medaliei o notă aparte. Pe revers este redat monumentul poetului din centru municipiului Bacău și câteva versuri dintr-o poezie ce-i aparține, fiind însoțite de autograful său.

6. Medalia comemorativă MIHAIL KOGĂLNICEANU

Mare personalitate politică și culturală, Mihail Kogălniceanu este cel care a declarat în momentele dificile ale anului 1877 "Suntem independenți, suntem o națiune de sine stătătoare, suntem o națiune liberă și independentă" (9 mai 1877).

Cu ocazia aniversării unui secol de la trecerea sa în neființă, secția noastră a emis o medalie din bronz cu diametrul de 60 mm, într-un tiraj foarte mic, urmând ca ulterior să mai apară și câteva replici din aluminiu cuprat. Aversul reproduce mult cunoscuta sa fotografie, iar reversul redă un fragment din discursul său prezentat națiunii la 9 Mai 1877, autograful său și o ramură de stejar simbolizând vigurozitate, bărbăție.

7. Medalia comemorativă ION IONESCU DE LA BRAD

La Brad, județul Bacău, s-a născut cel ce mai târziu avea să devină întemeietorul Științelor Agricole din România. Economist, statistician și profesor la Academia Mihăileană din Iași, Ion Ionescu de la Brad a participat la revoluția de la 1848 din Țara Românească și la înfăptuirea reformei agrare de la 1864. Cu ocazia aniversării a 100 de ani de la trecerea sa în eternitate, secția noastră a emis o medalie comemorativă din aluminiu cuprat, cu diametrul de 60 mm, într-un lot de 100 de bucăți. Ulterior, au apărut și cinci replici din tombac. Pe avers este redat bustul încadrat de anul nașterii și anul trecerii sale în eternitate. Pe revers este reprodus monumentul din cimitirul de la Brad, județul Bacău.

8. Placheta comemorativă MIHAI EMINESCU

Localitatea Lipova din județul Bacău constituie pentru noi, băcăuanii, un loc de pelerinaj eminescian. Școala de aici confirmă printr-un proces-verbal din 29 aprilie 1876 că a fost gazda marelui poet Mihai Eminescu pe vremea când era revizor școlar.

În primăvara anului 1994 se preconiza ca școala cu clasele V-VIII din localitatea Lipova să primească numele poetului chiar în ziua de 29 aprilie. Încercând să evidențiem acest eveniment deosebit am transpus în metal imaginea poetului după un portret realizat cu mare acuratețe de artistul Aurel David. Placheta a fost realizată pe plan local din aluminiu dur, cu grosimea de 9 mm și cu dimensiunile de 128/128 mm într-un tiraj de 7 exemplare. Pentru a-i autentifica originalitatea placheta a fost însoțită de un certificat de autenticitate. Deoarece evenimentul nu s-a mai sărbătorit, exemplarele au intrat în arhivele metalice ale colecționarilor eminescologi.

9. Medalia comemorativă a Școlii cu clasele V-VIII "Mihai Eminescu" din Lipova, județul Bacău

Intenția ca școala din Lipova să primească numele poetului nepereche nu a fost abandonată. Ea s-a materializat în toamna anului 1996 când în prezența a numeroase personalități culturale și istorice din județ și din țară și a unui sobor de preoți din zonă

acest lăcaș de cultură a primit botezul chiar de ziua Soborului Sf. Arhangheli Mihail și Gavril. Medalia are diametrul de 70 mm, este din tombac placat cu aur de 24 K într-un lot de 100 bucăți. Medaliile s-au oferit gratuit participanților la simpozion într-o casetă din arabest plușată în interior și însoțite de un certificat de autenticitate.

Aversul medaliai este inspirat din două lucrări diferite, dispuse geografic diametral opus. Prima lucrare reprezintă moneda jubiliară de o rublă emisă în anul 1989 cu ocazia centenarului (monedă ce a circulat în U.R.S.S. și de la care s-a reprodus autografului poetului). Compoziția grafică a autografului se asociază cu cosmosul din care se desprinde imaginea stilizată a planetei Saturn. A doua lucrare aparține autorului român Armand G. Constantinescu intitulată "Cer și destin" (ediția a II-a) unde graficianul a plasat efigia poetului în conul de lumină al planetei Saturn simbolizând tragismul vieții sale pe pământ. Reversul medaliai reproduce în prim-plan silueta Școlii cu clasele V-VIII din Lipova, județul Bacău, care a primit numele marelui poet Mihai Eminescu.

Iată, două lucrări diferite care se focalizează într-un singur punct pe care noi, numismații băcăuani, le-am numit medalii comemorative și reprezintă o porțiță de intrare spre sufletul poetului nepereche, iar de acolo, cei interesați, se pot lansa spre lumea fără margini, Universul Cosmic mult îndrăgit de poet.

Aceste mărturii grăitoare, ce vor dăinui peste veacuri, ne luminează sufletul, ne călăuzesc pe drumul de ieri și ne încurajează pentru cel de mâine. Faptele mărețe, personalitatea, creația și imaginea celor ce au fost nu pot fi imortalizate în metal decât din respect, cu dragoste și cu pasiune.

Medalia comemorativă VASILE ALECSANDRI

Medalia comemorativă GRIGORE URÉCHE

Prima medalie comemorativă a Bisericii Precista Bacău

<http://www.cimec.ro> / <http://cmiabc.ro>

A doua medalie comemorativă a Bisericii Precista Bacău.

Medalia comemorativă MIRON COSTIN

Medalia comemorativă GEORGE BACOVIA

Medalia comemorativă MIHAIL KOGĂLNICEANU

Medalia comemorativă ION IONESCU DE LA BRAD

Medalia comemorativă a Școlii cu clasele V-VIII "Mihai Eminescu"
din Lipova, Jud. Bacău

Placheta comemorativă MIHAI EMINESCU